

Standaard bemonsteringsprotocol Contracten van Antwerpen, Lipobel en SVRP (Versie 1, van toepassing vanaf 24/11/2022)

1. Scope

Dit document omvat het standaard bemonsteringsprotocol die van toepassing is op de Contracten van Antwerpen, Lipobel Contract en SVRP Contract (vaste bulk producten).

2. Definities

- Inspectieorganisme:
ISO 17020-geaccrediteerd(e) controle-instelling/inspectiebedrijf die door de koper, verkoper of tussenpersoon als vertegenwoordiger gemachtigd is voor het toezicht en de bemonstering van een partij grondstoffen (o.a. granen, oliehoudende zaden, bijproducten, etc.), diervoeders en dergelijke.
- Partij:
Een geïdentificeerde hoeveelheid grondstoffen (o.a. granen, oliehoudende zaden, bijproducten, etc.), diervoeders en dergelijke met gemeenschappelijke kenmerken (o.a. oorsprong, soort goederen, koper, verkoper, plaats van stockage, etc.).
- Basismonster:
Een hoeveelheid monster die op een bepaalde locatie uit een partij genomen wordt.
- Verzamelmonster:
Het geheel van basismonsters van eenzelfde partij.
- Eindmonster:
Contractueel monster die volgens de plaats van bemonstering, tegensprekelijk door vertegenwoordigers van koper, verkoper of tussenpersoon (inspectieorganisme) uit een verzamelmonster wordt genomen en gezamenlijk geïdentificeerd en verzegeld wordt.
- Laboratorium monster:
Een verzegeld eindmonster dat voor arbitrage of ISO 17025-geaccrediteerd laboratorium bestemd is.

3. Algemeen

- Monsterverpakking: De monsters moeten verpakt worden in een schone linnen zak, schone plastic bokalen of een geschikte en schone plastic zak die voldoende stevig is en waarin de kwaliteit en de conditie van de goederen optimaal behouden blijft. De monsterverpakking(en) dient/dienen ook te worden geïdentificeerd en verzegeld.
- 'Verzegeld' betekent dat de inhoud van een monster niet toegankelijk is zonder dat de zegel verbroken of verwijderd wordt.

- Elk eindmonster wordt onuitwisbaar gemerkt en geïdentificeerd met een etiket met daarop vermeld:
 - Plaats van lossen, laden of bemonstering
 - Datum bemonstering
 - Product
 - Oorsprong
 - Gewicht
 - Koper
 - Verkoper(s)
 - Verzegeling
- Een verzegelrapport met zegelnummers dient deel uit te maken van het bemonsteringsrapport.
- De inspectieorganismen dienen ISO 17020 geaccrediteerd te zijn.
- In geval van dispuut of aanmelding tot arbitrage zal op expliciete vraag van de koper/verkoper de FEGRA verzoenings- en arbitragekamer zelf een ISO 17020-geaccrediteerd inspectieorganisme kunnen aanstellen om over te gaan tot een onafhankelijke bemonstering van de betrokken partij.

4. Dynamische monstername

Dynamische monstername omvat de bemonstering van goederen die in beweging of verplaatsing zijn. Indien een dynamische monstername mogelijk is, verdient deze methode de voorkeur.

4.1. Plaats van bemonstering

De locatie voor bemonstering wordt in onderling overleg tussen koper, verkoper en/of vertegenwoordigende inspectieorganisme bepaald. Deze plaats dient veilig en goed verlicht te zijn.

4.2. Benodigd materiaal

- Een propere handschop geschikt voor het verzamelen van monsters. Deze dient voldoende groot te zijn voor het nemen van 1 kg monster (i.f.v. soortelijk gewicht).
- Indien zakgoed dient bemonsterd te worden, kan gebruik gemaakt worden van een zakkensteker of handschop.
- Het geschikte verpakkingsmateriaal (linnen zakken, plastic bokalen, plastic zakken) dient afsluitbaar en verzegelbaar te zijn.

4.3. Monstername

- De monstername dient representatief te zijn voor de volledige partij.
- De bemonstering dient te gebeuren tijdens de belading of lossing, in volle stroom of op de transportband (over de volledige doorsnede), verdeeld over de tijd om de volledige partij te verladen.
- Automatische monstername is ook mogelijk mits dit door beide partijen verifieerbaar is.

4.4. Hoeveelheden

- Basisprincipe:
 - In geval van partij van 500 T: 20 x 1 kg basismonster, te combineren tot een verzamelmonster van minimaal 10 kg.
 - Vanaf 550 T dient een tweede partij beschouwd te worden waarbij 20 x 1 kg basismonsters gecombineerd worden tot een bijkomend verzamelmonster van minimaal 10 kg.
 - Vanaf 1.050 T dient een derde partij beschouwd te worden, etc.
- Vrachtwagens:
 - Per vrachtwagen dient een verzamelmonster van minimaal 10 kg bekomen te worden.
 - In het geval dat één partij zich in meerdere vrachtwagens bevindt, dient er per vrachtwagen een basismonster van minimaal 2 kg genomen te worden. Over het ganse aangeleverde lot dient een verzamelmonster van minimum 10 kg bekomen te worden.
- Treinwagens:
 - Per wagon dient een verzamelmonster van minimaal 10 kg bekomen te worden.
 - In het geval dat één partij zich in meerdere treinwagens bevindt, dient er per wagon een basismonster van minimaal 2 kg genomen te worden. Over het ganse aangeleverde lot dient een verzamelmonster van minimum 10 kg bekomen te worden.
- Zakgoed:
 - Over het ganse aangebrachte lot dient een verzamelmonster van minimum 10 kg bekomen te worden. Hiervoor dient minstens 10 % van het totaal aantal zakken bemonsterd worden.

5. Statische monstername

5.1. Plaats van bemonstering

Op zoveel als mogelijk verschillende deellooties, gelijkmatig verdeeld over de totale partij. Hierbij wordt rekening gehouden met de geldende (arbeids-)veiligheidsvoorschriften.

5.2. Benodigd materiaal

- Staalsteker aangepast aan de diepte van de partij (Bv. minimum 1,5 m lengte).
- Indien zakgoed dient bemonsterd te worden, kan een zakkensteker of handschop gebruikt worden.
- Het geschikte verpakkingsmateriaal (linnen zakken, plastic bokalen, plastic zakken) dient afsluitbaar en verzegelbaar te zijn.

5.3. Monstername

Het is cruciaal dat de monstername zo representatief mogelijk is voor de volledige partij. Hierbij is het aantal te nemen basisonsters prioritair ten opzichte van de locatie en de wijze waarop de basisonsters genomen worden.

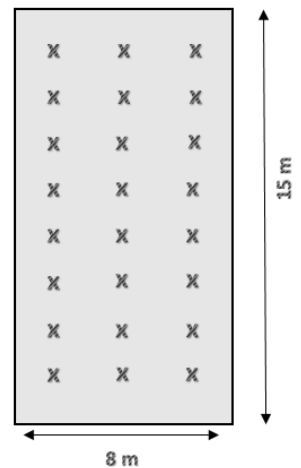
5.3.1. Vlaksilo, loods, ruim van een boot, vrachtwagen- of treincompartiment

Onderstaande tabel kan als maatstaf gebruikt worden voor het bemonsteren van een vlaksilo of boot. Dit zijn geen standaardwaarden, maar ze dienen als richtlijn. Het is immers prioritair dat de bemonstering op een representatieve wijze en over de volledige partij gebeurd is.

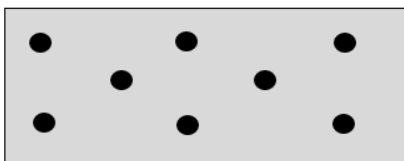
Grootteorde	0 – 10 m	10 – 20 m	20 – 30 m	30 - 50 m	50 - ... m
Monster nemen	Elke 1 m	Elke 2 m	Elke 3 m	Elke 4 m	Elke 5 m

Illustratief voorbeeld 1: Vlakloods van 15 m lengte en breedte van 8 m

Indien de maatstaf van 2 m gebruikt wordt, kan de vlakloods over de lengte (en indien men steeds 0,5 m van de rand wenst te blijven) 8 keer bemonsterd worden. Indien men uit praktische overwegingen over de breedte van de loods heen, steeds 2 m van de rand wenst te blijven, wordt de vlakloods 3 keer bemonsterd. Op deze manier wordt de vlakloods 24 keer bemonsterd.

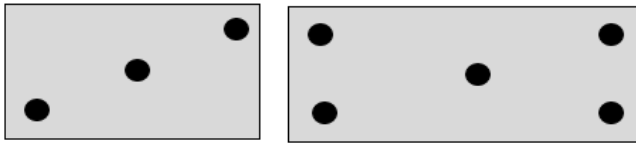

Illustratief voorbeeld 2: Vrachtwagen "één geheel" (o.a. opleggers, aanhangwagens)

Volgens de richtlijnen van de tabel in hoofdstuk '5.4.1. Locaties met uitzondering van zakgoed' dienen 8 basisonsters (van 1 kg) genomen te worden. In principe weegt (zoals vermeld in hoofdstuk '4.4. Hoeveelheden') een representatief verzamelmonster 10 kg. Het inspectieorganisme kan besluiten om 10 basisonsters van 1 kg te nemen of 8 basisonsters te nemen (waarbij de minimale massa van de basisonsters steeds gerespecteerd wordt). Representatieve monstername blijft prioritair.

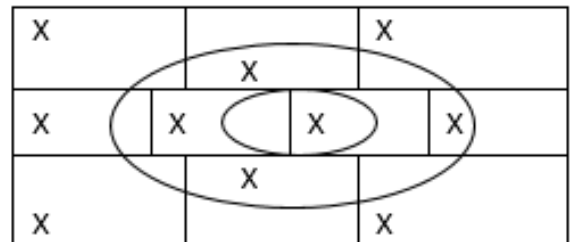
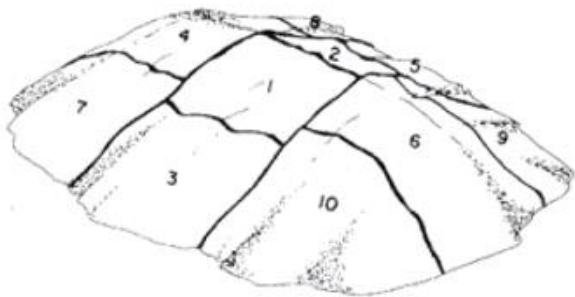
Illustratief voorbeeld 3: Vrachtwagen “chassis en trailer”

Er kan op analoge wijze gewerkt worden zoals ‘Illustratief voorbeeld 2’. In het geval dat er 10 basisonsters genomen worden, dienen er van het chassis ook 5 basisonsters genomen te worden.

5.3.2. Bulk- en kegelvormige stock

Indien de partij kegelvormig is, dan wordt deze verdeeld in 10 concentrische vakken (plaatsen van bemonstering). Per vak wordt een representatieve hoeveelheid monster genomen. Elk vak is representatief voor zijn partij (zie onderstaande figuren).

5.4. Hoeveelheden

5.4.1. Locaties met uitzondering van zakgoed

Een richtlijn voor de hoeveelheid basismonster in geval van statische bemonstering van producten in vrachtwagens, wagons, schepen of opslagloodsen, wordt weergegeven in onderstaande tabel. De basismonsters worden samengevoegd tot een verzamelmonster van minimum 10 kg bekomen wordt.

Grootte van (sub)partij (T)	Massa basismonster ^a	Minimum aantal basismonsters ^b
Partij < 15 T	1 kg	3
15 T < m < 30 T		8
30 T < m < 45 T		11
45 T < m < 100 T		15
100 T < m < 300 T		18
300 T < m < 500 T		20
500 T < m < 1.500 T		25

Voetnoten:

a: Indien een monster op een mechanische wijze wordt genomen, kan de massa van het basismonster conform het gebruikte materiaal zijn.

b: De praktische mogelijkheden van de locatie/partij in acht nemen, blijft de basis van een representatieve bemonstering. Partijen met een grote lengte/breedte kunnen elke 2 m bemonsterd worden. Het monster dat elke 2 m genomen wordt, komt overeen met één basismonster. Herhaal de procedure zo vaak als nodig is.

5.4.2. Zakgoed

In totaal dient 10 % van het totaal aantal zakken bemonsterd te worden. De basismonsters worden samengevoegd tot een verzamelmonster van minimum 10 kg bekomen wordt.

6. Verdeling monsters

Per partij worden 4 eindmonsters tegensprekelijk verzegeld, waarvan per partij 2 eindmonsters voor verkoper en 2 eindmonsters voor de koper. Indien de monsternamen gebeurt in functie van een dispuut of arbitrage, worden 2 extra eindmonsters ter beschikking gesteld aan de verzoenings- en arbitragekamer van FEGRA.

7. Monsternamerapport

Een monsternamerapport wordt gezamenlijk opgemaakt door de vertegenwoordigers van koper, verkoper of aangestelde door de FEGRA verzoenings- en arbitragekamer (ISO 17020-geaccrediteerd inspectieorganisme). Het rapport bevat onder meer:

- (Type) product
- Tonnage (en aantal partijen)
- Plaatsbeschrijving monstername
- Datum monstername
- Procedure bemonstering (aantal basis-, verzamel-, eind- en laboratorium monsters)
- Bemonsteraar
- Verdeling van de eindmonsters
- Verzegeling

8. Contractueel verzegelde eindmonsters

8.1. Contracten van Antwerpen 1,7,8,9 (wagons), 10 (vrachtwagens), 11, 16 en 20, Lipobel Contract en SVRP Contract

- Monsters worden genomen per partij van 500 T. Indien de resterende hoeveelheid 50 T niet overschrijdt, zal er geen bijkomend monster genomen worden en wordt de hoeveelheid bij de laatste partij gevoegd.
- Per partij en per verzamelmonster dient minimum 10 kg te worden verpakt in 3 linnen zakken (minimum 1 kg) en 2 hermetisch af te sluiten plastic bokalen van minimum 500 g of plastic in linnen (= eindmonsters).
- Alle eindmonsters worden verzegeld door (vertegenwoordigers van) koper en/of verkoper (inspectieorganisme).
- Het opsturen van de eindmonsters naar een geaccrediteerd labo dewelke ISO 17025 geaccrediteerd is met toepasselijke scope, dient te gebeuren binnen de drie werkdagen, volgend op de laatste staalnamedag. In geval van arbitrage of monstername in opdracht van de FEGRA verzoenings- en arbitragekamer staat de FEGRA verzoenings- en arbitragekamer in voor de instructies met betrekking tot het verzenden van de monsters.
- Koper en verkoper kunnen overeenkomen om in afwijking van voorgaande één eindmonster (van 2 kg) te hanteren voor analyse.
- In geval van contractuele kwaliteitsafwikkeling dienen instructies aan het ISO 17025-geaccrediteerde laboratorium te komen van koper of verkoper.

8.2. Uitzonderingen

8.2.1. Contract van Antwerpen 2 (inlandse goederen)

Enkel in geval van geschil dienen er gezamenlijk monsters genomen, verzegeld en naar een ISO 17025-geaccrediteerd laboratorium aangeboden te worden. Bij spoedarbitrage wordt een

ISO 17020-geaccrediteerd inspectieorganisme aangesteld door de FEGRA verzoenings- en arbitragekamer om een staal te nemen en aan te bieden.

8.2.2. Contract van Antwerpen 3 (brouwgerst)

- Er dient eindmonster genomen te worden in drievoud.
- 1 set voor de koper, 1 set voor de verkoper en 1 set voor analyse en mogelijke arbitrage doeleinden.
- Linnen zakken en voor vochtanalyse in hermetisch afgesloten plastic zakken van minimum 200 g.
- In geval van averij (= schade aan een partij) geldt dezelfde verzegeling. In geval van verschillende gradaties van averij geldt dezelfde verzegeling voor elke gradatie van averij.
- In geval van geschil in kwaliteit worden er 3 sets genomen voor tweede analyse bij een ISO 17025-geaccrediteerd laboratorium.

8.2.3. Contract van Antwerpen 4 (luzerne)

- Er dient een eindmonster genomen te worden. 4 x 500 g in linnen zakken en voor vochtanalyse in hermetisch afgesloten plastic zakken van minimum 200 g.
- 1 set voor analyse via koper, 1 set voor analyse via verkoper, 1 reserve of voor bijkomende analyses naar een ISO 17025-geaccrediteerd labo.

8.3. Bewaartermijn

Referentiestalen dienen minimum 6 maanden in bewaring gehouden te worden onder gecontroleerde omstandigheden en afgeschermd van externe invloeden.

8.4. Averij

Voor open stalen of bijkomende stalen op vraag van de koper of verkoper, of in geval van averij is er nog ruimte voor een set 'gezond' monster ter vergelijking. In geval van averij geldt dezelfde verzegeling. In geval van verschillende gradaties van averij geldt dezelfde verzegeling voor elke gradatie van averij.

8.5. Referentiemethodes

Het monsternameprotocol van FEGRA zal in de nabije toekomst verwijzen naar een lijst met referentieanalysemethoden die kunnen gehanteerd worden voor de uitvoering van analyses op de verschillende kwaliteitsparameters (contractspecificaties zoals vocht, onzuiverheden en samenstelling) van de Contracten van Antwerpen, Liprobel en SVRP. Deze lijst is momenteel in ontwerp en wordt binnenkort gepubliceerd.